

J. J.

"Bibliografie dějin československe dopravy pozemni", Cz. 1: "Doprava silniční", Cz. 2: "Doprava železniční", Svatava Šteinerová, Praha 1963 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/1-2, 181-182

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

beckiego techniką budowy i lotu statków powietrznych, a nie — o autorstwie ody; także w książce B. Orłowskiego *Tysiąc lat polskiej techniki* (Warszawa 1963) szambelan Trembecki występuje tylko jako autor wynalazku steru do balonu, nie zaś autor — *Balonu*. A więc tu przynajmniej błędu i szwanku nie było.

B. P.-O.

Jerzy Jedlicki, *Nieudana próba kapitalistycznej industrializacji*. Książka i Wiedza, Warszawa 1964, ss. 415.

Praca J. Jedlickiego obejmuje analizę państwowego gospodarstwa przemysłowego w Królestwie Polskim w XIX w. Autor, kontynuując swe wcześniejsze badania, skupił uwagę na problemie ówczesnej skuteczności oraz opłacalności interwencji państwa jako inwestora i producenta przemysłowego. Rozważania te zostały przeprowadzone na przykładzie przemysłu górniczego i hutniczego.

Generalny wniosek autora, zasygnalizowany zresztą już w tytule pracy, zawiera ujemny sąd o państwowej akcji inwestycyjnej w przemyśle ciężkim Królestwa Polskiego. Autor zestawia orientacyjne koszty tej akcji, oceniając je jako poważne, zwłaszcza w zestawieniu z uzyskanymi efektami. Nawet z punktu widzenia wzrostu gospodarczego Królestwa autor określa powyższą akcję jako nieskuteczny eksperyment:

Omawiana praca została wykonana w Dziale III Instytutu Historii PAN pod kierunkiem prof. Witolda Kuli. Pierwsza jej wersja stanowiła rozprawę doktorską autora.

Książka zaopatrzona jest w indeks osób oraz indeks instytucji, przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych, a ponadto w wykaz skrótów, miar i symboli.

J. J.

Svatava Šteinerová s kolektivem, *Bibliografie dějin československé dopravy pozemní*. Cz. 1, *Doprava silniční*. Cz. 2, *Doprava železniční*. „Rozprawy Národního Technického Muzea v Praze“, t. 8, t. 9, Praha 1963, ss. 188 + 207 (wydawnictwo powielone).

Narodowe Muzeum Techniczne w Pradze kontynuuje cykl publikacji¹, nazywanych przez wydawców bibliografiami dziejów poszczególnych dziedzin czechosłowackiej techniki. W rzeczywistości są to usystematyzowane rzeczowo i alfabetycznie katalogi biblioteki Muzeum; pozycje przechowywane w innych bibliotekach są bowiem w tych publikacjach wyjątkami, a znalazły się w nich jedynie jako następstwo początkowej, następnie zarzuconej koncepcji opracowania pełnej, retrospektywnej bibliografii. Trzeba jednak podkreślić, że biblioteka Narodowego Muzeum Technicznego posiada największy w Czechosłowacji księgozbiór z zakresu historii techniki, co w pewnym stopniu tłumaczy mylący tytuł publikacji.

Kolejne dwa tomy obejmują wydawnictwa z dziedziny transportu lądowego: drogowego i kolejowego. Uwzględniono w nich również pozycje dotyczące budownictwa komunikacyjnego (drogi, mosty, tunele, linie kolejowe, dworce itp.), a ponadto wprowadzono publikacje z zakresu szkolnictwa komunikacyjnego, mu-

¹ Por. recenzję w nrze 2/1963, s. 286 oraz notatkę bibliograficzną w nrze 3/1963, s. 446 „Kwartalnika“.

zealnictwa, wystaw i targów, statystyki, nazewnictwa oraz życiorysy ludzi zasłużonych dla rozwoju czechosłowackiego transportu.

Pierwszy z omawianych tomów zawiera 1894 pozycje, drugi 2098. Zgodnie z zasadami opracowania całego cyklu, uwzględnione są zarówno druki zwarte, jak i artykuły, niezależnie od miejsca wydania i języka, w którym zostały opublikowane.

J. J.

A. N. Kryłow, *Moi wspomnienia*. Izdatielstwo Akademii nauk SSSR, Moskwa 1963, ss. 377, ilustr. 12.

W setną rocznicę urodzin znakomitego specjalisty budowy okrętów, Aleksieja Kryłowa, Akademia Nauk ZSRR wydała tom jego wspomnień, przygotowany przez N. Barbaszowa (niedawno zmarłego historyka rosyjskiego budownictwa okrętowego) i S. Szerra.

Moje wspomnienia Kryłowa były już wydawane w ZSRR 4-krotnie. Najkompletniejsze ukazały się w 1951 r., w pierwszej części tomu 1 *Sobranija trudow* Kryłowa. Jak piszą redaktorzy w przedmowie do obecnego wydania, *Sobranije* miało jednak mały nakład i wspomnienia Kryłowa nie mogły dotrzeć do szerszych kręgów czytelników. Oddzielne zaś, dawniejsze wydania *Moich wspomnień* są dziś bibliograficzną rzadkością. Dlatego właśnie opublikowano omawiany tom¹.

Książka zawiera nie tylko wspomnienia, lecz także kilka szkiców naukowych Kryłowa: *Zarys rozwoju teorii okrętu, Akademicy-budowniczości okrętów, Znaczenie matematyki dla budownictwa okrętowego, Fizyka w zawodach morskich, O falowym oporze wody i fali współbieżnej, Popow i Marconi* oraz kilka innych. Same wspomnienia (obejmują one lata od wczesnego dzieciństwa Kryłowa do jego starości) zajmują ss. 5—289, a na ss. 360—370 znajdują się dwa „życiorysowe podsumowania“ Kryłowa. Zauważmy, że jedno ze wspomnień dotyczy Stefana Drzewieckiego (ss. 76—78), którego Kryłow znał od 1878 r. i z którym przyjaźnił się od 1886 r. do śmierci naszego rodaka, tj. przez 52 lata².

Na ss. 371—378 umieszczone są komentarze redakcyjne do niektórych partii tekstu Kryłowa i pewne dane bibliograficzne. Część spośród tych przypisów przeniesiono z poprzednich wydań *Moich wspomnień*, część opracowano obecnie w oparciu o materiały archiwalne Akademii Nauk ZSRR.

Z. Br.

Vijftig jaren beoefening van de geschiedenis der geneeskunde, wiskunde en natuurwetenschappen in Nederland, 1913—1963. Pod redakcją B. P. M. Schultego. Genootschap voor Geschiedenis der Geneeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen, b. m. 1963, ss. 118, ilustr. 2.

Wydawnictwo poświęcone 50-leciu holenderskiego Stowarzyszenia Historyków Medycyny, Matematyki i Przyrodoznawstwa otwiera wstępne słowo przewodniczącego Stowarzyszenia, dra D. A. Wittopa Koninga. W dalszym ciągu G. A. Lindeboom omawia działalność Stowarzyszenia na polu historii medycyny; znajduje się tu

¹ O polskich wydaniach *Moich wspomnień* Kryłowa por. notatkę Aleksiej Kryłow — *Admirał nauk okrętowych* w dziale *Z czasopism* w niniejszym nrze „Kwartalnika”, s. 216.

² Por. notatkę *W 25-lecie śmierci Stefana Drzewieckiego* w nrze 2/1964 „Kwartalnika”, s. 328.